

"ความรัก" ในกวีนิพนธ์ของอารากง

004402

นางสาววงศ์ศรี แซ่เฮง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาภาษาตะวันตก

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

LE THEME DE L'AMOUR
DANS L'OEUVRE POETIQUE D'ARAGON

Wongsri Sae Heng

Cette thèse fait partie de la maîtrise conformément au
règlement du Diplôme de maîtrise
Section de Langues Occidentales
L'Ecole des Gradués
Université Chulalongkorn
1978

Titre de thèse : Le Thème de l'Amour dans l'Oeuvre
Poétique d'Aragon
par : Mademoiselle Wongsri Sae Heng
Département de thèse : Madame G. BOREANAZ

Accepté par l'Ecole des Gradués, Université Chulalongkorn comme faisant partie de la Maîtrise, conformément au règlement du Diplôme de Maîtrise.

..... *S. Bunnag* Pour le Doyen de l'Ecole des Gradués
(Professeur Adjoint Supradit Bunnag, Ph.D.)

Le Jury

..... *P. Boonyapaluk* Président
(Professeur Adjoint Praewpayome Boonyapaluk, Ph.D.)

..... *Y. Conrad* Membre
(Monsieur Yves Conrad)

..... *Poonsri Teerawattanasawat* Membre
(Chargé de Cours Poonsri Teerawattanasawat)

..... *Ratanaporn Taranurak* Membre
(Professeur Adjoint Ratanaporn Taranurak)

Copyright 1978

par

L'Ecole des Gradués
L'Université Chulalongkorn

Titre du Mémoire : Le Thème de l'Amour dans l'Œuvre
 Poétique d'Aragon
Nom et Prénom : Mademoiselle Wongsri SAEHENG
 Section de Langues Occidentales
 Faculté des Lettres
Directrice de thèse : Madame G. BOREANAZ
Département : Français
Année Universitaire : 1978

RESUME

Dans toute création poétique, le thème de l'amour, source inépuisable d'inspiration, exprime la sensibilité du poète qui le chante qu'il suive soit ses propres aventures soit la tradition de son époque. La poésie courtoise du XIIe siècle présente l'apogée de ce thème ; elle célèbre l'amour et le culte de la femme, avec les élans les plus sublimes à l'exemple de Chrétien de Troyes. Cette idée de l'amour se modifie d'un siècle à l'autre jusqu'à nos jours où l'image de l'amour offre une grande variété d'aspects dans la littérature française. M. Aragon, un des plus grands poètes contemporains, chante inlassablement l'amour dans son œuvre notamment dans Le Crève-Cœur, Les Yeux d'Elsa, Les Yeux et la mémoire, Il m'est Paris que d'Elsa, Le Roman Inachevé, Elsa, Les Poètes et surtout Le Fou d'Elsa véritable hymne à l'amour dont de nombreux poèmes ont été mis en musique. Le poète y traduit toute son admiration pour la femme aimée : Elsa Triolet qui occupe une place primordiale dans toute sa poésie créant à partir de l'image de sa bien-aimée le fameux "Cycle d'Elsa". Et même si le poète d'Elsa est héritier de la versification classique, et de certaines notions de l'amour courtois, il n'en est pas pour autant plagiaire. Il plie les règles à sa vocation de militant de "l'amour".

L'amour ne le pousse pas seulement vers la poésie, mais aussi il l'entraîne dans la voie de l'action en faveur de l'humanité, grâce à la foi dans le bonheur qui l'anime. L'amour pour une femme engendre alors l'amour pour les autres.

Ce qui l'oblige à mettre la poésie à la portée de tout le monde ; son œuvre expose ses découvertes sur la réalité du monde et sur le merveilleux de la vie atteint en suivant la voie de l'amour véritable entre un homme et une femme dont le couple qu'il forme avec Elsa est l'exemple vivant.

Ses poèmes développent ainsi un projet révolutionnaire contre les idées préconçues qui ont avili la vraie image de l'amour, c'est à dire contre tous les attentats à la valeur humaine.

Il se trouve alors engagé dans une quête de l'avenir, préparation à la fondation d'un couple heureux et amoureux dans une société renouée et dépourvue de tous les rapports aliénés des contraintes sociales et religieuses.

Sa poésie reflète une philosophie nouvelle vers le réalisme humaniste comme beaucoup de poètes, M. Aragon ne sépare pas sa vie de son œuvre, il évoque son drame personnel apaisé par Elsa à qui il voue un culte passionné. Ce culte vise un but précis et déterminé : réhabiliter la femme car elle est l'avenir de l'homme. La femme s'identifie alors à l'amour absolu qui est le seul salut de l'humanité. L'étude minutieuse de l'œuvre du poète nous permet de comprendre son idéal (qui se rapproche de l'humanisme marxiste) à propos de l'amour et de la femme, raison de la rénovation de ces deux thèmes dans l'histoire des idées. Quel que soit, le résultat de sa démarche, l'essentiel est de saisir cette révolution de l'esprit humain, qui reste la grande originalité du poète.

Cette analyse du thème chez M. Aragon nous permet de comprendre sa poésie de la prospective, médiatrice entre l'homme et la réalité du monde.

หัวข้อวิทยานิพนธ์ "ความรัก" ในกวีนิพนธ์ของอารากง
ชื่อ นางสาว วงศ์ศรี แซ่เฮง
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ บอโรนาสซ์
แผนกวิชา ภาษาฝรั่งเศส
ปีการศึกษา 2521

บทคัดย่อ

"ความรัก" เป็นแรงบันดาลใจที่สำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์วรรณกรรมของกวี โดยเฉพาะกวีนิพนธ์แบบกูร์ตัว (La Poésie Courtoise) ในศตวรรษที่ 12 ซึ่งเป็นยุคทองของบทร้อยกรองแห่งความรักในฝรั่งเศส กวีในสมัยนั้นต่างเทิดทูนบูชาความรักและผู้หญิงด้วยความรู้สึกอันสูงส่ง ดังเช่น เกรเตียง เกอ ทรอย (Chrétien de Troyes) ทศนคตินี้ได้มีอิทธิพลต่อความคิดของอารากง ซึ่งเป็นกวีที่สำคัญที่สุดคนหนึ่งของฝรั่งเศส (ที่ยังมีชีวิตอยู่)

ผลงานของเขาส่วนใหญ่ล้วนแต่พรรณนาถึงความรักที่มีต่อ เอลซา ทริโอเลต (Elsa Triolet) คู่ชีวิตและหัวใจงานประพันธ์ของอารากง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็น "โลกของเอลซา"

แม้ว่าอารากงจะได้รับอิทธิพลทางด้านความคิดบางอย่างจากกวีกูร์ตัว (เกี่ยวกับภาพพจน์ของความรัก) และฉันทลักษณ์แบบคลาสสิก แต่เขาก็ได้คิดแปลงให้สอดคล้อง กับอุดมคติและปรัชญาของเขาเพื่อ (ให้ได้มาซึ่ง) คุณค่าที่แท้จริงของความรักที่กวีได้เรียนรู้จากเอลซา

ความรักของเอลซา คลใจให้กวีถึงเพื่อนมนุษย์ เพราะเอลซาทำให้อารากงมีความสุขและเชื่อว่าคนเราสามารถที่จะหาความสุขได้ในภพนี้ กวีจึงปรารถนาที่จะให้ทุกคนมีความสุขเช่นตน ด้วยเหตุนี้เอง อารากงจึงได้อุทิศงานประพันธ์ของเขาเพื่อความสุขของมนุษยชาติ ซึ่งสำหรับกวีแล้วก็คือ "ความรัก" นั่นเอง

บทอัยกรองของอารากงสะท้อนให้เห็นถึงความมหัศจรรย์ของชีวิตคู่ ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความรักแท้และรักเดียว ระหว่างหญิงและชายคั่ง เช่นคู่ของกวีและเอลซา งานของเขา มุ่งที่จะแสดงความจริงข้อนี้ รวมถึงอุดมคติของกวีที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ผิด ๆ เกี่ยวกับความรักที่เคยมีมาโดยสิ้นเชิง

ความรักในทัศนคติของอารากง เป็นสายสัมพันธ์ที่บริสุทธิ์และจริงใจ อันจะเป็นพื้นฐานของสังคมรูปแบบใหม่ที่จะมีแต่ความสุขและปราศจากการบีบคั้นทางด้าน เศรษฐกิจ และศาสนาซึ่งทำลายค่าของคน

อารากงต้องการให้ทุกคนเป็นเจ้าของชีวิตของตัวเอง โดยแสงประทีปแห่งความรัก กวีปฏิเสธ "พระเจ้า" ซึ่งเป็นสิ่งสมมุติและต้นมาบูชาผู้หญิงแทน ผู้หญิงเท่านั้นที่จะให้ความสุขกับมนุษย์ได้ เพราะเธอคือ "ความรัก" ซึ่งเป็นความหวังอันเดียวของมนุษย์ เอลซาจึงเป็นสิ่งเดียวกับที่กวียึดแทนพระเจ้า เพราะสำหรับอารากงแล้ว เอลซาเป็นสัญลักษณ์ของ "ผู้หญิง" และ "คู่รัก" กล่าวคือ "อนาคต" ของมนุษยชาติที่กวีหวังไว้นั้นเอง อารากงจึงเฝ้าแต่พรรณนาสรร เสริญเอลซาและบูชาเธอเหนือศาสนาของทุกศาสนา

"ความรัก" จึงเป็นศาสนาใหม่ที่กวีต้องการจะเผยแพร่ เพื่อความสุขของอนุชนในอนาคต ซึ่งเขาหวังอย่างยิ่งว่าจะมีแต่ "คู่รัก" ที่มีความสุขและความเสมอภาคทางสังคม

งานของอารากงจึงเป็นการปฏิบัติทางค่านิยมเกี่ยวกับภาพพจน์ของสตรีและความรักซึ่งแยกกันไม่ออก การเรียกร้องสิทธิของสตรีจึงควบคู่กันไปกับการต่อสู้เพื่อค่าอันสุนทรีย์ของความรัก

การวิเคราะห์งานประพันธ์ของอารากงทำให้เข้าใจถึงอุดมคติของกวี ซึ่งต้องการจะให้บทอัยกรองของตนเป็นสื่อกลางระหว่างมนุษย์กับโลก โดยการเสนอความจริงที่เขาได้ค้นพบจากประสบการณ์ในชีวิตส่วนตัว ที่มีลักษณะเฉพาะอันควรแก่การค้นคว้าและศึกษา

DEDICACE

Qu'il me soit permis d'exprimer ici mes remerciements les plus vifs et les plus sincères ainsi que ma reconnaissance la plus profonde à Madame BOREANAZ, ma directrice de thèse, qui m'a encouragée de tout cœur à persévérer dans mon effort et m'a attentivement aidée à surmonter toutes les difficultés .

Sans elle, je n'aurais jamais eu la patience ni la force morale de réaliser ce travail car elle est la raison d'être de ma thèse et de toutes mes aspirations .

TABLE DES MATIERES

Résumé	iv
Introduction	1
Chapitre I : Les êtres aimés dans la vie d'Aragon	
A) Sa mère	4
B) Les femmes secondaires essentiellement	9
- Ses deux tantes	
- Les belles étrangères	
- D'autres maîtresses	
C) Elsa	16
Chapitre II : Les composantes de l'amour	
A) L'aspect positif et concret	
a) Désir et fascination	24
b) Sensualité et plaisir	30
c) Passion	37
B) L'essence de l'amour	
a) L'aspect négatif: La jalousie ...	43
b) L'aspect positif: L'amour spirituel	
- Femme médiatrice	52
- Sacralisation de la Femme	59
Chapitre III: Le couple et la philosophie de l'amour	
A) Le bonheur dans l'union du couple ...	66
B) Les affres de la séparation : l'obstacle	
à la réalisation du couple	
a) L'espace	
- L'absence mentale	75
- L'absence physique: La guerre	79
b) Le temps	84
- La fuite du temps	
- Le vieillissement	
- La mort : séparation définitive	
C) L'amour rédempteur : Le salut	
par l'amour	95

Chapitre IV : Vers le mythe d'Elsa

A) Elsa réelle à Elsa poétique	
a) Elsa et l'engagement politique d'Aragon	104
b) Elsa et l'amour de la patrie	110
c) Elsa, la Muse	120
B) Mythe d'Elsa :	
Immortalisation d'Elsa	128
Conclusion	137
Bibliographie	140